

УДК 321.02-029:3(497.72=161.2):355.48(477:47)“2022”
DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v059.2026.40>

О. В. Олійник

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5612-7236>
доктор філософії, провідний науковий співробітник
Івано-Франківського краєзнавчого музею

П. М. Гаврилишин

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1187-9028>
кандидат історичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ УКРАЇНЦІВ ПІВНІЧНОЇ МАКЕДОНІЇ У ПЕРШИЙ РІК РОСІЙСЬКОГО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ

Постановка проблеми. Після початку російського повномасштабного вторгнення в Україну, в умовах коли країна гостро потребувала підтримки з боку інших держав, особливо актуальною стала громадсько-політична діяльність української діаспори. Все більше звертається увага на її потенціал як додаткового важливого чинника в дипломатичній роботі, що належить до сфери політики «м'якої сили». Надзвичайно цікавою в цьому плані є активність української громади у Республіці Північна Македонія. Вивчення її досвіду розширить розуміння такого роду процесів та дозволить робити певні покращення у виробленні політики стосовно аналогічних явищ в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуване питання на сьогодні є досить обмежено висвітленим у наукових публікаціях. Серед публікацій присвячених цій проблематиці ватро згадати статтю Олени Сухушиної «Підтримка і допомога Республіки Північна Македонія Україні в умовах повномасштабної російської агресії» [44]. У своєму дослідженні О. Сухушина висвітлює протестні акції української громади у Македонії, заходи зі збору гуманітарної допомоги та подає відомості про кількість українських біженців у РПМ [44]. У свою чергу, Тетяна Грушева і Дар'я Поняткова у публікації «Образ Північної Македонії в українських інтернет-медіа» акцентували увагу на тому, що українська громада в Македонії активно проводить різноманітні культурні та мистецькі заходи [17]. Опосередковано досліджувана проблематика висвітлена у статті співавтора цієї публікації Олійника Олега – «Відносини між Україною і Північною Македонією впродовж першого року російського повномасштабного вторгнення. Дослідження з історії України в умовах російсько-української війни: виклики, завдання, результати». Проте у вказаному дослідженні

увага в основному зосереджена на політичній і військовій підтримці наданій Україні Північною Македонією та дипломатичних контактах між двома державами. [34].

Метою статті є дослідити громадсько-політичну активність українців Північної Македонії у перший рік російського повномасштабного вторгнення в Україну.

Виклад основного матеріалу. Українська громада у Македонії на початку XXI ст. була доволі не чисельною. За даними перепису 2002 р. з двохмільйонного населення у Північній Македонії, тільки 102 особи були етнічними українцями. Місцями незначного компактного проживання етнічних українців у Північній Македонії є її столиця – м. Скоп'є, а також м. Бітола, Охрид, Ресен, с. Галичник, Делчево.

До 2022 р. значну частину серед етнічних українців у Македонії склали нащадки емігрантів з колишніх Російської та Австро-Угорської імперій, переселенці на Балкани внаслідок воєнних дій 1917–1922 рр., двох світових війн, сталінських репресій. Інша частина українців – це здебільшого жінки, які переселилися до Македонії з України внаслідок так званої «шлюбної міграції». За 2010-ті рр. кількість українців, що постійно проживали в Північній Македонії збільшилася приблизно удвічі, в основному за рахунок переселення українських жінок за місцем проживання їх чоловіків – громадян Північної Македонії. Станом на 2021 р. в Північній Македонії постійно перебувало приблизно 550 українців [52].

Українська діаспора у цій Балканській країні спільно з українським посольством іще до початку російського широкомасштабного вторгнення проводила досить активну культурну діяльність. 2003 р. була офіційно зареєстрована Громада українців імені Лесі Українки [37].

У травня 2009 р. у Македонії було відкрито пам'ятник українському поетові Тарасу Шевченку. Бронзового Кобзаря встановили в центральному парку м. Скоп'є, який розташований якраз напроти національного парламенту республіки. Бюст зробив відомий македонський скульптор, академік Том Серафімовський, представник академічної школи відомого хорватського скульптора Івана Мештровича. В урочистому заході взяли участь українські миротворці зі складу 12 ротаций україно-польського миротворчого батальйону «Укрполбат» сил КФОР у Косово [46].

У статті «Образ Північної Македонії в українських інтернет-медіа» Грушева Т. В., Поняtkова Д. В. підкреслюють, що українсько-македонська співпраця в царині культури активізувалася через проведення українською діаспорою заходів і підтримку ініціатив, що популяризують українську культуру і традицію в Північній Македонії, і водночас завдяки заходам, що засновані на спільних цінностях, які зміцнюють міждержавні відносини. Авторки навели ряд прикладів [17]. Зокрема, Посольство України та громада українців імені Л. Українки стали ініціаторами організації унікальної виставки робіт українських майстринь, які проживають у РПМ, відкритої 13 жовтня 2020 р. в Музеї македонської визвольної боротьби у м. Скоп'є [12]. Також були проведені заходи з нагоди 150-ліття від дня народження Лесі Українки, в рамках яких 22 лютого 2021 р. Ліза Куценко (м. Скоп'є), представниця дитячого клубу «Веселка» при Посольстві України, продекламувала у школі імені «Кіро Глігорова» у м. Скоп'є вірш поетеси «Літо краснее минуло ...» [38].

Українці Північної Македонії також намагались підтримати свою історичну батьківщину і на політичному рівні. Так, 8 червня 2021 р. українська громада звернулася до прем'єр-міністра та міністра закордонних справ Республіки з проханням сприяти вступу України в НАТО. Голова української діаспори імені Лесі Українки в Північній Македонії Олександр Урбанович зазначив: «У зв'язку з самітом НАТО 14 червня 2021 року Громада українців у Республіці Північна Македонія імені Лесі Українки звертається з проханням підтримати рішення Альянсу про політику «відкритих дверей» для України та Грузії та прискорити надання Україні Плану дій щодо членства (ПДЧ) у НАТО». Наголошувалось, що чіткий сигнал про підтримку надання Україні ПДЧ у НАТО допоможе стримати подальшу ескалацію російської агресії [19].

Напередодні російського широкомасштабного вторгнення 16 лютого 2022 р. Громада українців імені Лесі Українки разом з дипломатами Посольства біля пам'ятника Тарасу Шевченку у центрі Скоп'є провели спільну акцію #StandWithUkraine. Головною метою акції було

продемонструвати згуртованість та єдність українців у всьому світі, право України обирати своє власне майбутнє.

Голова об'єднання Олександр Урбанович зазначив: «Україна знаходиться на передовій захисту демократії і свободи. Закликаємо об'єднатися в єдиний фронт, який буде стояти на захисті спільних європейських цінностей та зберігати рішучість у протистоянні агресору. Навіть перебуваючи за кордоном, Україна залишається в нашому серці і ми разом з нашою Батьківщиною!».

Громада імені Лесі Українки також надіслала відкритий лист-заклик до Уряду Республіки Північна Македонія з проханням надати максимальну підтримку Україні у цій справедливій боротьбі. «Зважаючи, що тривалий час Російська Федерація здійснює заходи з метою руйнування євроатлантичної безпекової архітектури, брутально порушуючи базові норми міжнародного права, просимо взяти всіх можливих заходів для демонстрації єдності Північної Македонії з українським народом та підтримки права кожної нації обирати своє власне майбутнє і вирішувати свою долю», – ішла мова у зверненні Громади імені Лесі Українки [16].

З перших днів російської військової агресії у лютому 2022 р. представники української громади у Північній Македонії активно проводили протестні акції проти дій росії. Вже 25 лютого 2022 р. під посольство рф зібрались десятки мітингувальників [28]. Об'єднання українців у Північній Македонії ім. Лесі Українки також провело акцію протесту 6 березня 2022 р. на площі Македонії в м. Скоп'є проти російського вторгнення. Його учасники закликали закрити повітряний простір над Україною [6].

Після початку російського широкомасштабного вторгнення на територію України значна частина українців було вимушена покинути свої домівки, і як біженці виїхала за межі країни. Серед європейських держав, що прийняли до себе шукачів притулку була і Республіка Північна Македонія (РПМ). Влада країни намагалась підготуватися до великого потоку біженців з України. Зокрема, сайт «Радіо МОФ» у публікації 4 березня 2022 р. зазначав, що уряд доручив державним установам повідомити про заклади, які готові розмістити біженців [41]. Громадянам України, які перебували в Північній Македонії і через безпекову ситуацію не могли повернутися в Україну, було дозволено продовжити термін перебування в країні, а тим, хто буде змушений залишити Україну спростили в'їзд і скасували зобов'язання мати негативний ПЛР-тест на COVID-19 у Північній Македонії [42].

Очільник Об'єднання українців у Македонії ім. Лесі Українки Олександр Урбанович дав

коментар цьому виданню з приводу перешкод, з якими на той час зіштовхувались українці, що прагнули знайти притулок у РПМ. Він вказав на те, що багато людей, які хотіли б знайти притулок в цій країні, не могли покинути свої міста, бо були відрізані від шляхів евакуації. О. Урбанович зазначив: *«Російські військові не відкривають зелені коридори для виїзду жінок та дітей. Зокрема, сьогодні я розмовляв з людьми із Запорізької області, де невеликі міста вже окуповані російськими військами, які не дозволяють їм виходити з міста, а також не дозволяють доставляти їм продукти харчування та інші предмети першої необхідності»* [41].

Очільник об'єднання імені Лесі Українки 1 березня 2022 р. розповів, що об'єднання закликала надавати гуманітарну допомогу для України [57]. Окрім місця, де можна зробити пожертви, він також поділився переліком речей, які наразі найбільше потрібні, таких як консерви, крупи, теплий одяг та взуття, постільна білизна, намети, матраци, спальні мішки, засоби гігієни, а також медичне обладнання та ліки. Місцеві медіа також періодично нагадували жителям Балканської країни про цю ініціативу. Зокрема, сайт «Мета.мк» повідомив про збір пожертв 2 березня 2022 р. [24], а македонська служба «Радіо Свобода» надрукувала відповідну статтю 12 березня 2022 р. [35].

Українське представництво у РПМ на своєму сайті 12 березня 2022 р. повідомило, що черговий вантаж допомоги з Північної Македонії вже в Україні – переданий до «Гуманітарного хабу» Чернівецької області. Посольство висловило вдячність всім, хто долучився до підготовки та відправлення вантажу, передусім Об'єднанню імені Лесі Українки, а також підприємцям і звичайним громадянам балканської країни [56]. 30 травня 2022 р. за сприяння української амбасаді було відправлено в Україну 20 тон гуманітарної допомоги. У складі вантажу – 1200 сімейних харчових наборів і 400 наборів з засобами гігієни від Червоного Хреста Республіки Північна Македонія [11].

У центрі м. Скоп'є 6 березня 2022 р. відбулась акція протесту проти російської агресії в Україні. Учасники мітингу також закликали закрити повітряний простір над Україною для польотів російських літаків. Деякі учасники протесту принесли пожертви для українців. Під час акції виступили О. Урбанович та посол Наталія Задорожнюк. Н. Задорожнюк подякувала керівництву Північної Македонії за приєднання до антиросійських санкцій, запроваджених ЄС, а також за закриття повітряного простору для російських авіакомпаній. Посол також висловила вдячність компаніям, які надають допомогу українському народу, а також громадянам, які відгукуються на заклик до пожертвувань [9].

Посольство України також організувало у м. Скоп'є, на площі Македонії 27 березня 2022 р. пряму трансляцію концерту на підтримку України «Save Ukraine – #StopWar», який відбувся у м. Варшава. На заході разом з мешканцями м. Скоп'є та українцями, які проживали у місті, були присутні посол України Наталія Задорожнюк, посол США в країні Кейт Бернс та міністр оборони Слов'янка Петровська [30; 25].

З продовженням бойових дій на території України не втрачала свою актуальність підтримка українських біженців у Північній Македонії. Міністерство закордонних справ та Червоний Хрест Республіки Північна Македонія 16 березня 2022 р. підписали Меморандум про співпрацю для ефективнішої координації на гуманітарному заході зі збору допомоги Україні, який відбувся у Логістичному центрі Червоного Хреста в Момін Потоці (частина м. Скоп'є). На заході також була присутня Посол України Наталія Задорожнюк. Вона подякувала установам, підприємствам, компаніям, а також усім громадянам, які відгукнулися на заклик про підтримку. Під час підписання Меморандуму Генеральний секретар Червоного Хреста Саїт Саїті зазначив, що до країни прибув 51 громадянин з України, 30 з яких проживають у Скоп'є, а інші 20 – у м. Гевгелія, Валандово, Прілеп та інших місцях, і всі вони проживають у друзів та родичів [22].

Македонські медіа у березні 2022 р. розповіли про дві багатодітні родини українських біженців, що оселилися в м. Струга та м. Охрид [15] та про жителя м. Охрид, котрий надав житло для українських біженців [14; 34].

Посольство в Україні в РПМ та одне з місцевих видань 29 травня 2022 р. повідомляли про завершення гуманітарної акції допомоги біженцям з України організованої заступником Омбудсмена Республіки Північна Македонія Йованом Андоновським за сприяння Посольства України в Скоп'є «Дні людяності» («Денови на хуманост»). Починаючи з 25 по 27 травня 2022 р. у пункти прийому жертв у барі МОШ місцеві жителі приносили одяг, продукти харчування, засоби гігієни [45; 10; 7].

У публікації за 20 червня 2022 р. присвяченій Всесвітньому дню біженців «Радіо МОФ» взяло інтерв'ю в українки, яка після 24 лютого 2022 р. допомагала своїм родичам переїхати в Македонію. У свою чергу, представниця Управління Верховного комісара ООН у справах біженців Любінка Брашнарска, повідомила цьому місцевому виданню, що на той момент у балканській державі перебувало близько 1000 біженців з України. Вона також зазначала, що прибулі українці не мали можливості лікуватися в державних медичних закладах, захищати дітей до дитсадків і шкіл, а дорослі вони не мали можливості працювати [33].

Попри широке висвітлення проблем українських біженців та подій російсько-української війни у македонських медіа Об'єднання імені Лесі Українки іще в квітні 2022 р. акцентувало увагу місцевих видань на проблемі неточності у викладі та дезінформації. Зокрема, один із місцевих сайтів 2 квітня 2022 р. повідомляв, що організація звернулась до медіа з проханням не поширювати неправдиву та перекохану інформацію щодо петицій про перейменування вулиць у різних країнах, де розташовані посольства та дипломатичні представництва Росії (що є справді глобальною ініціативою МЗС України на знак солідарності з Україною), а точніше, не поширювати провокаційну та неповну інформацію про те, що нібито надійшло прохання перейменувати вулицю «Македонія» у м. Варна, Республіка Болгарія, на вулицю «Україна» [39].

В іншій публікації від 7 квітня 2022 р. вказано, що Об'єднання українців Північної Македонії, заявило про зростання дезінформації щодо вторгнення росії в Україну, а також на схвалення воєнних злочинів, та мови ворожечі в Інтернеті. *«Кількість дезінформаційних проявів в інформаційному просторі різко зросла у вигляді грубих, образливих, принизливих та провокаційних коментарів під онлайн-виданнями ...»*. Організація також попереджає про посилення російської пропаганди з використанням ботів, новими веб-сайтами та профілями у Facebook, у спробі створити спотворену картину реальної ситуації серед нейтральних читачів. *«Загальновідомо, що в Республіці Північна Македонія вже багато років діє платна проросійська пропаганда, діяльність якої призвела до неконтрольованого зростання кількості ботоферм та великої кількості фейкових веб-сайтів і фейсбук-профілів ...»*, – ішла мова у заяві української громади. Об'єднання імені Лесі Українки підкреслило: *«Ми вважаємо, що російська пропаганда та розпалювання проросійських настроїв, створення враження про існування великих верств населення, які схильні до такої пропаганди, серед іншого, завдають величезної шкоди Республіці Північна Македонія та спрямовані на дестабілізацію країни і Балкан, руйнують репутацію державних інституцій та медіа»* [43].

Українці в РІМ не залишаючись байдужими до подій на своїй батьківщині, і в наступні місяці першого року повномасштабного вторгнення продовжували протестувати проти російської агресії та проводити різні мистецькі заходи для привернення уваги до подій в Україні. Зокрема, Посольство у Північній Македонії разом з Громадою українців ім. Лесі Українки за сприяння Музею македонської боротьби провели у День пам'яті 8 травня 2022 р. урочистий захід, присвячений пам'яті жертв Другої світової війни і війни

2022 р. – війни росії проти України. На заході були присутні представники Уряду, зокрема Міністр оборони Славянка Петровська, представники політичних партій, неурядових організацій, керівники дипломатичних місій країн НАТО і ЄС, провідні ЗМІ. У заході також взяли участь українські військові з KFOR. На заході виступила посол Наталія Задорожнюк. У своїй промові вона провела паралелі між Другою світовою війною і російським широкомасштабним вторгненнями та згадала про злочини росіян в м. Бучі, Ірпені, Гостомелі і знищення м. Маріуполь [5].

Македонські медіа 3 червня 2022 р. надрукували опубліковану у колонці на сайті «CivilMedia» статтю посла Н. Задорожнюк присвячену першим 100 дням російської агресії, у якій вона подала загальні відомості про бойові дії на території України та закликала до подальшої підтримки у відбитті російської агресії [20; 23; 21].

Варто зазначити, що на початку травня 2022 р. відбулась заміна на посаді посла України в Республіці Північна Македонія. Замість Н. Задорожнюк Указом Президента України Володимира Зеленського №305/2022 4 травня 2022 р. Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Північна Македонія було призначено Дір Ларису Володимирівну [49]. Проте, тільки 29 серпня 2022 р. новопризначена Л. Дір вручила копії вірчих грамот Міністру закордонних справ Північної Македонії Буяру Османі [31] та Вірчі грамоти Президентів Північної Македонії Стево Пендаровському 30 серпня 2022 р. [32].

Представники українського посольства були присутні на Приспанському форумі, який розпочав свою роботу 16 червня 2022 р. Цей захід, що проходив в м. Охрид розпочався із звернення Президента України Володимира Зеленського до учасників Форуму. Підсумовуючи свої виступи, всі учасники цього престижного заходу різко засудили росію, висловили повну підтримку Україні і необхідність надання Україні статусу країни-кандидата Європейського союзу. Україна і країни Західних Балкан – партнери і союзники на шляху до повноправного членства в Європейському Союзі. Під час відкриття форуму Президент Північної Македонії Стево Пендаровський вручив Послу України Наталії Задорожнюк спеціальну нагороду «Courage Award» Українському народу за його героїчну боротьбу за мир і демократію в Європі [40; 29].

Різні демонстрації організували українці Македонії і влітку 2022 р. Об'єднання ім. Лесі Українки 12 червня 2022 р. провело мирну акцію протесту перед посольством росії у м. Скоп'є. З українськими прапорами та транспарантами в руках українці, які проживають у країні, вкотре вимагали припинення російської військової агресії проти України. Ініціатори протесту заявили:

«Ми організуємо цю акцію, щоб згадати про злочини, скоєні проти України, та невинно забрані життя, в тому числі дітей» [13].

Українське посольство 2 серпня 2022 р. висловило вдячність Громаді українців імені Лесі Українки, її голові Олександру Урбановичу, заступниці голови організації Тамілі Велковській та керівнику української делегації Віталію Томнюку, за підтримку і проведення українського дня в рамках міжнародного фестивалю «Охридське літо». Актори та діячі культури намагались привернути увагу македонського суспільства до війни росії проти України, зокрема розповівши під час прес-конференції про події в Україні [51].

На площі Македонії у столиці РПМ 24 серпня 2022 р. відбулось відзначення День Незалежності України. Іноземні послы в країні, тримаючи в руках прапори, висловили підтримку Україні, яка на то час вже шість місяців перебувала у стані війни після нападу росії 24 лютого. Частиною програми святкування незалежності України було встановлення світового рекорду з виконання державного гімну України, який одночасно заспівали у 50 країнах світу [50].

Відбувалась також передача гуманітарної допомоги в Україну. Посольством у РПМ спільно з громадою українців на серпень 2022 р. залучено й передано більше 225 т допомоги від небайдужих громадян, підприємців, торгових мереж, македонського бізнесу [44].

У Скоп'є 12 вересня 2022 р. урочисто відкрили Українську алею, де висадили дерева та встановили пам'ятну табличку «Українська алея. Слава Україні! Героям слава!». Алею відкрили посольство України в м. Скоп'є разом з громадою українців імені Лесі Українки та Општиною «Центр» – мікрорайоном у македонській столиці [48]. Пані посол Лариса Дір подякувала Општині «Центр», македонському народу та патріотичній громаді українців. Крім того, після відкриття «Української Алеї» усі гості та пересічні громадяни мали можливість ознайомитися з фотографіями злочинів росії проти України, а саме переглянути фото зі зруйнованою культурною спадщиною нашого народу. На знімках зафіксовано наслідки влучення російських ракет, бомбардування російськими літаками церков, шкіл, спортивних майданчиків, бібліотек, лікарень [55].

Очільниця української амбасад в РПМ 3 жовтня 2022 р. зустрілась з прем'єр-міністром Північної Македонії Димитаром Ковачевським. Під час аудієнції Д. Ковачевський засудив російську агресію та заявив про підтримку суверенітету і територіальної цілісності України [8].

У м. Скоп'є 19 листопада 2022 р. відбулася Перша балканська зустріч закордонних українців. У цьому заході взяли участь керівники закордонних українських організацій: Голова

Спілки українських організацій Болгарії «Мати Україна» Олена Коцева, Голова Асоціації «Українсько-Грецька Думка» Галина Маслюк та Голова Українського культурно-освітнього центру «Берегиня» Оксана Козій, Голова Громади українців імені Лесі Українки Олександр Урбанович, Голова Національної ради української національної меншини Республіки Сербія Микола Ляхович, Заступник Голови Української громади м. Загреб Борис Гралюк, Директорка Української Асоціації «Добра Справа» у Чорногорії Ірина Кучма.

До учасників Першої балканської зустрічі закордонних українців також звернулися регіональний віце-президент Світового Конгресу Українців Павло Садоха, Директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, Ірина Ключковська, представник Світового Конгресу Українців в Україні Сергій Касянчук, засновниця Аналітичного центру балканських досліджень ех-Уі пані Катерина Шимкевич, Посол України в РПМ Лариса Дір та Посол України в Республіці Сербія Володимир Толкач [3].

У парламенті Республіки Північна Македонія – Собранні 24 листопада 2022 р. відбулося урочисте відкриття виставки, присвяченої Голодомору 1932-1933 років в Україні «Україна пам'ятає – світ визнає!» [53].

У Північній Македонії 17 грудня 2022 р. за організації Міністерства оборони РПМ та особисто Міністерки оборони Славянки Петровської було проведено казкове свято для українських дітей у Північній Македонії. У рамках цього Благодійного передріздвяного заходу для дітей-українців, які перебувають у Північній Македонії, відбулась дитяча театральна святкова вистава, а також вручені різдвяні подарунки [1; 34].

У зв'язку з трагічною авіакатастрофою українського гелікоптера, що сталася 18 січня 2023 р. у м. Бровари, у якій загинуло керівництво Міністерства внутрішніх справ України: Міністр Денис Монастирський, Перший заступник Міністра Євген Єнін та Державний секретар Юрій Лубкович, а також члени екіпажу, цивільні особи, серед яких діти, у Посольстві України в Республіці Північна Македонія відкрито книгу співчуттів [47].

У День Соборності України 22 січня 2023 р. в м. Скоп'є відбулася виставка світлин македонської журналістки та військової кореспондентки Крістіни Атовської, яка протягом п'яти місяців вела репортажі з України про злочини росіян. Захід відкрила посол України Лариса Дір. На виставці були присутні представники дипломатичного корпусу, а також Міністр внутрішніх справ Олівер Спасовський [18].

У м. Прілеп 17 лютого 2023 р. відбулось урочисте відкриття Почесного консульства України. До присутніх на урочистій церемонії звернулися Посол України Лариса Дір, Почесний консул

України Сашо Наумоський, мер міста Прілеп Борче Йовчеський, Голова Громади українців імені Лесі Українки Олександр Урбанович, представник Громади українців у м. Прілеп Андрій Гафинець та Головний редактор «CivilMedia» Джабір Дерала [2; 54].

24 лютого 2023 р. у Будинку Армії Республіки Північна Македонія (м. Скоп'є) відбулася Конференція «Україна: Рік Героїзму», присвячена першому року війни росії проти України. Захід, проведений Посольством України спільно з громадською організацією «CIVIL», розпочався хвилиною мовчання за невинними жертвами та українськими військовослужбовцями, які загинули під час російської агресії.

Конференцію відкрили Президент Північної Македонії Стево Пендаровський, Спікер Собрання (парламенту) Талат Джафері, Посол України Лариса Дір, Віце-прем'єр-міністр Уряду з європейських питань Боян Марічіч, Міністр оборони Славянка Петровська та Державний секретар МЗС Філіп Тосевський.

У другій і третій панелях Конференції участь взяли представники дипломатичних місій у Північній Македонії, політики, вчені, журналісти, активісти та представники громадськості. З виступами у рамках конференції «Україна: Рік Героїзму» до учасників звернулися керівники дипломатичних місій у Північній Македонії Албанії, Великої Британії, Польщі, Румунії, Чехії, ЄС, США, Швеції та Японії. Крім того, під час конференції було презентовано авторське видання головного редактора провідного македонського ЗМІ «CivilMedia» Джабіра Дерала під назвою «Україна: Рік Героїзму» [4].

Делегація ЄС у Північній Македонії 24 лютого 2023 р. також організувала захід присвячений військовій агресії росії проти України, у рамках якого виступила посол Лариса Дір [36].

Крім того, у першу річницю російського повномасштабного вторгнення 24 лютого 2023 р. громада українців Північної Македонії провела мітинг у центрі м. Скоп'є. Десятки мітингувальників з українськими прапорами та транспарантами від площі, де вони спочатку зібралися, і де звучала українська музика, попрямували до пам'ятника Т. Шевченку, де поклали квіти і запалили свічки.

Під час мітингу в річницю російського вторгнення 24 лютого 2023 р. Олександр Урбанович подякував урядові та населенню Балканської країни і розповів про становище біженців з України у Північній Македонії [27]. Він сказав, що з початку війни до Македонії прибуло близько 6000 українців. *«Деякі з них перебувають за посвідченнями особи з гуманітарних причин, які дозволяють їм лише перебувати в країні, але не для лікування чи працевлаштування. Наразі*

в нашій країні перебуває близько 400 біженців. Ми зіткнулися з кризою біженців. Червоний Хрест та гуманітарна організація «Св. Спас» та організація «Легіс» дуже допомогли нам у кризі біженців, тому про наших біженців піклуються в Македонії. Однак нам не вдалося організувати легке працевлаштування для українців, які хотіли б заробляти тут гроші, щоб мати змогу вижити. Сподіваюся, що з часом це питання також буде вирішено», – наголосив О. Урбанович [26].

Висновки. Загалом впродовж першого року російського повномасштабного вторгнення в Україну українці, що проживають в Республіці Північна Македонія провели доволі активну громадсько-політичну діяльність. У взаємодії з українським посольством вони проводили численні протестні акції та мистецькі заходи з метою привернення уваги до російської агресії і, зокрема, військових рф в Україні. Українська громада та представники посольства намагались донести свою позицію також і через македонські медіа. Українці Македонії також організували збір пожертв для постраждалих від військових дій. Крім того, українська діаспора опікувалась проблемою інтеграції біженців з України у цій балканській країні. Таким чином, у значній мірі внаслідок громадсько-політичної активності українців Північної Македонії у перший рік російського повномасштабного вторгнення, окрім різнобічної підтримки України з боку уряду РПМ, українській громаді та небайдужими жителями цієї балканської країни вдалось зібрати значні обсяги гуманітарної допомоги.

Література

- 17 грудня 2022 року за організації Міністерства оборони РПМ та особисто Міністерки оборони Славянки Петровської було проведено казкове свято для українських дітей у Північній Македонії. 17 грудня 2022. URL: <https://www.facebook.com/100064302084986/posts/pfbid0yAAPHFMX5VANqrB1spVgKPtJDdDbVkusrdoRdeKgPg4LF89HZn8G2YjYMj8iBwZxl/> (дата звернення: 14.04.2026).
- 17 лютого відбулася надзвичайно важлива для українсько-македонських відносин подія – урочисте відкриття Почесного консульства України у м. Прілеп. 17 лютого 2023. URL: <https://www.facebook.com/100064302084986/posts/pfbid032UUrNABaLyikVKxfZ57EquxgkswEHGW47M7Hz5tMpnPm1XLoJ6Ag68SGTМКеаатNl/> (дата звернення: 15.04.2026).
- 19 листопада 2022 року у м. Скоп'є відбулася Перша балканська зустріч закордонних українців. 20 листопада 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/19-listopada-2022-roku-u-mskopye-vidbulasya-persha-balkanska-zustrich-zakordonnih-ukrayinciv> (дата звернення: 14.04.2026).
- 24 лютого 2023 року у Будинку Армії Республіки Північна Македонія (м. Скоп'є) відбулася Конференція «Україна: Рік Героїзму». 24 лютого 2023 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/24-lyutogo>

2023-roku-u-budinku-armiyi-respubliki-pivnichna-makedoniya-mskopue-vidbulasya-konferenciya-ukrayina-rik-geroizmu (дата звернення: 16.04.2026).

5. 8 травня 2022 року в День пам'яті Посольство разом з Громадою українців ім. Лесі Українки за сприяння Музею македонської боротьби провели урочистий захід, присвячений пам'яті жертв Другої світової війни і війни 2022 року – війни росії проти України. 8 травня 2022 р. URL: <https://www.facebook.com/100064302084986/posts/371303918356341/?d=n> (дата звернення: 14.04.2026).

6. Антевска А. Да се затвори воздушниот простор над Украина, побараа украинците на протестот во Скопје. 6 март 2022. URL: <https://sdk.mk/index.php/makedonija/da-se-zatvori-vozdushniot-prostor-nad-ukraina-pobaraa-ukraintsite-na-protestot-vo-skopje/> (дата звернення: 17.04.2026).

7. Блажевски Б. Досега сме донирале 14 камиони со помош за Украина, нова акција за поддршка на бегалците во земјава. 29.05.2022. URL: <https://meta.mk/dosega-sme-donirale-14-kamioni-so-pomosh-za-ukrainapova-akcija-za-poddrshka-na-begalcite-vo-zemjava/> (дата звернення: 15.04.2026).

8. Блажевски Б. Средба на Ковачевски со амбасадорката Дир: Целосна поддршка на Украина од Северна Македонија. 03.10.2022. URL: <https://meta.mk/sredba-na-kovachevski-so-ambasadorkata-dir-celosnapoddrshka-na-ukraina-od-severna-makedonija/> (дата звернення: 18.04.2026).

9. Блажевски Б. Тага, гнев и плач на протестот против руската агресија, отворен и шатор за донации за Украина [фото]. 06.03.2022. URL: <https://meta.mk/taga-gnev-i-plach-na-protestot-protiv-ruskata-agresijavotvoren-i-shator-za-donacii-za-ukraina-foto/> (дата звернення: 14.04.2026).

10. Блажевски Б. Тридневна хуманитарна забава во «МОШ Бар» за помош на бегалците од Украина. 25.05.2022. URL: <https://meta.mk/tridnevna-humanitarna-zabava-vo-mosh-bar-za-pomosh-na-begalcite-od-ukraina/> (дата звернення: 17.04.2026).

11. В Україну відправлено 20 тон гуманітарної допомоги. 30 травня 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/vidpravleno-20-ton-gumanitarnoyi-dopomogi> (дата звернення: 19.04.2026).

12. Виставка робіт українських митців, які проживають в Північній Македонії. 13 жовтня 2020 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/vistavkarobit-ukrayinskih-mitciv-yaki-prozhivayut-v-pivnichnijmakedoniyi> (дата звернення: 14.04.2026).

13. Воената агресија на русија одзема илјадници невини животи, протест на украиците во земјава. 12 јуна 2022. URL: <https://sdk.mk/index.php/makedonija/voenata-agresija-na-rusija-odzema-iljadnitsi-nevini-zhivoti-protest-na-ukraintsite-vo-zemjava/> (дата звернення: 14.04.2026).

14. Вренцовска С. Ги отворив и домот и срцето за бегалците, вели стружанецот Алберт Хами, кој згрижи украинско семејство со пет деца. 26 март 2022. URL: <https://sdk.mk/index.php/dopisna-mrezha/gi-otvoriv-i-domot-i-srtseto-za-begaltsite-veli-struzhanetsot-albert-hami-koj-zgrizhi-ukrayinsko-semejstvo-so-pet-detsa/> (дата звернення: 14.04.2026).

15. Вренцовска С. Лани дојдовме како туристи, а сега како бегалци, велат двете украински семејства сместени во Охрид и Струга. 23 март 2022. URL: <https://sdk.mk/index.php/dopisna-mrezha/lani-dojdovme-kako-turisti-a-sega-kako-begaltsi-velat-dvete-ukrayinski-semejstva-smesteni-vo-ohrid-i-struga/> (дата звернення: 16.04.2026).

16. Громада украинців імені Лесі Українки разом з дипломатами Посольства біля пам'ятника Тарасу Шевченку у центрі Скоп'є провели спільну акцію #StandWithUkraine. 16 лютого 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/gromada-ukrayinciv-imeni-lesi-ukrayinki-razom-z-diplomatami-rosolstva-bilya-pamyatnika-tarasu-shevchenku-u-centrisko-pue-proveli-spilnu-akciju-standwithukraine> (дата звернення: 16.04.2026).

17. Грушева Т. В., Поняtkова Д. В. Образ Північної Македонії в українських інтернет-медіа. Спільність європейських цінностей України та Північної Македонії: історичний аспект і сучасні тенденції : матеріали міжнародної науково-практичної конференції / за ред: М. В. Єльнікова, О. Р. Давлетова, А. В. Омельченка, С. М. Білівенка. Запоріжжя, 2023. С. 26-31. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/16922> (дата звернення: 17.04.2026).

18. День Соборності України. 22 січня 2023 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/den-sobornosti-ukrayini> (дата звернення: 14.04.2026).

19. Діаспора заклікала уряд Північної Македонії посприяти вступу України в НАТО. 8 червня 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/06/08/ukrayinska-diaspora-zaklykala-uryad-pivnichnoyi-makedoniyi-pospruyaty-vstupu-nashoyi-krayiny-v-nato/> (дата звернення: 15.04.2026).

20. Задорожжук Н. 100 дена од херојскиот отпор на Украина. June 3, 2022. URL: <https://civilmedia.mk/100-dena-od-herojskiot-otpor-na-ukraina/> (дата звернення: 15.04.2026).

21. Задорожжук Н. 100 дена од херојскиот отпор на Украина. June 3, 2022. URL: <https://frontline.mk/2022/06/03/100-dena-od-hero-skiot-otpor-na-ukraina/> (дата звернення: 15.04.2026).

22. Иљоска И. [Видео] Досега во земјава пристигнале 51 украински државјанин, организиран настан за хуманитарна помош за Украина. 16.03.2022. URL: <https://meta.mk/dosega-vo-zemjava-pristignale-51-ukrayinski-drzhavjani-mnr-i-crven-krst-organiziraat-humanitarnapomosh-za-ukraina/> (дата звернення: 15.04.2026).

23. Иљоска И. Колумна на украинската амбасадорка: 100 дена од херојскиот отпор на Украина. 03.06.2022. URL: <https://meta.mk/kolumna-na-ukrayinskata-ambasadorka-100-dena-od-herojskiot-otpor-na-ukraina/> (дата звернення: 15.04.2026).

24. Иљоска И. Повеќе апели за хуманитарна помош за настраданите во војната во Украина. 02.03.2022. URL: <https://meta.mk/povekje-apeli-za-humanitarna-pomosh-za-nastradanite-vo-vojnata-vo-ukraina/> (дата звернення: 15.04.2026).

25. Иљоска И. Скопјани се приклучија на хуманитарниот концерт «Спас за Украина-Стоп за војната». 28.03.2022. URL: <https://meta.mk/skopjani-se-prikluchija-na-humanitarniot-koncert-spas-za-ukrainastop-za-vojnata/> (дата звернення: 14.04.2026).

26. Иљоска И. Украинците од центарот на Скопје порачаа: «Русија е терористичка држава». 24. 02. 2023. URL: <https://meta.mk/ukrainscite-od-centarot-na-skopje-porachaa-rusija-e-teroristichka-drzhava/> (дата звернення: 18.04.2026).

27. Колоски М. [Галерија] Украинската заедница во Скопје одбележа една година од руската инвазија. 24/02/2023. URL: <https://www.radiomof.mk/galerija-ukrainskata-zaednica-vo-skopje-odbelezha-edna-godina-od-ruskata-invazija/#prettyPhoto> (дата звернення: 14.04.2026).

28. Колоски М. [Фото] Десетици граѓани протестираа пред руската амбасада во Скопје поради нападот на Украина. 25/02/2022. URL: <https://www.radiomof.mk/foto-desetici-gragjani-protestiraa-pred-ruskata-ambasada-vo-skopje-poradi-napadot-na-ukraina/#prettyPhoto> (дата звернення: 18.04.2026).

29. Лисогор І. Росія на початку року втричі збільшила бюджет на пропаганду, – Зеленський на Преспанському діалоговому форумі. URL: https://lb.ua/society/2022/06/17/520352_rosiya_pochatku_roku_vtrichi.html (дата звернення: 18.04.2026).

30. Мосьондз О. У Польщі відбувся міжнародний благодійний концерт-марафон на підтримку України Save Ukraine – #StopWar. 28 Березня 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/03/28/u-polshhi-vidbuvsya-mizhnarodnyj-blagodijnyj-konzert-marafon-na-pidtrymku-ukrayinu-save-ukraine-stopwar/> (дата звернення: 18.04.2026).

31. Новопризначена Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Північна Македонія Лариса Дір вручила копії вірчих грамот Міністру закордонних справ Північної Македонії Буяру Османі. 29 серпня 2022 р. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/novopriznachena-nadzvichajnij-i-povnovazhnij-posol-ukrayini-v-respublici-pivnichna-makedoniya-larisa-dir-vruchila-kopiyi-virchih-gramot-ministru-buyaru-osmani> (дата звернення: 14.04.2026).

32. Новопризначена Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Північна Македонія Лариса Дір вручила Вірчі грамоти Президентові Північної Македонії Стево Пендаровському. 30 серпня 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/novopriznachena-nadzvichajnij-i-povnovazhnij-posol-ukrayini-v-respublici-pivnichna-makedoniya-larisa-dir-vruchila-virchi-gramoti-prezidentovi-pivnichnoyi-makedoniyi-stevo-pendarovskomu> (дата звернення: 14.04.2026).

33. «Околу 1000 українски бегалци немаат никакви права во земјава» – одбележан Светскиот ден на бегалците во Скопје. 20/06/2022. URL: <https://www.radiomof.mk/okolu-1000-ukrainski-begalci-nemaat-nikakvi-prava-vo-zemjava-odbelezhan-svetskiot-den-na-begalcite-vo-skopje/#prettyPhoto> (дата звернення: 15.04.2026).

34. Олійник О. Відносини між Україною і Північною Македонією впродовж першого року російського повномасштабного вторгнення. Дослідження з історії України в умовах російсько-української війни: виклики, завдання, результати. Збірник матеріалів науково-практичної конференції. 25 квітня 2024 року. /Редкол: П. Я. Степанькіна (відп. ред.) та

ін. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. С., 2024. С. 6–13.

35. Отворени пунктови во Скопје за хуманитарна помош за Украина. Март 12, 2022. URL: <https://www.slobodnaevropa.mk/a/31749903.html> (дата звернення: 16.04.2026).

36. Посол України Лариса Дір виступила у рамках заходу, організованого Делегациєю ЄС у Північній Македонії. 25 лютого 2023 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/posol-ukrayinilarisa-dir-vistupila-u-ramkah-zahodu-organizovanogo-delegaciyeyu-yes-u-pivnichnij-makedoniyi> (дата звернення: 16.04.2026).

37. Посольство України в Республіці Північна Македонія привітало Громаду Українців імені Лесі Українки з 20-річчям. 22 грудня 2023 р. URL: <https://www.facebook.com/100064302084986/posts/pfbid02YkFbkSKLDKNXnfGpg2BTB6kcVzBmAhhGivJ8Cfrrehq7Jej85PDDtBhQfe7utMEI/> (дата звернення: 16.04.2026).

38. Посольство України в Скоп'є та Громада українців у Північній Македонії імені Лесі Українки продовжують заходи з нагоди 150-ліття від дня народження Лесі Українки. 22 лютого 2021. URL: <https://www.facebook.com/share/v/1J6LRRDwVM/> (дата звернення: 16.04.2026).

39. Ризаов Г. «Лесја Українка»: Медиумите да не шират дезинформации за иницијативите за преименување на улици. 02.04.2022. URL: <https://meta.mk/lesja-ukrainka-mediumite-da-ne-shirat-dezinformacii-za-inicijativite-za-preimenuvanje-na-ulici/> (дата звернення: 18.04.2026).

40. Розпочав роботу другий Преспанський Форум-діалог Prespa Forum Dialogue. 16 червня 2022. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/rozpochav-robotu-drugij-prespanskiy-forum-dialog-prespa-forum-dialogue> (дата звернення: 19.04.2026).

41. С. Македонија се подготвува за можна бегалска криза – над милион Украинци ја напуштија земјата. 04.03.2022. URL: <https://www.radiomof.mk/s-makedonija-se-podgotvuva-za-mozhna-begalska-kriza-nad-milion-ukrainci-ja-napushtija-zemjata> (дата звернення: 17.04.2026).

42. Се проверуваат сместувачките капацитети за прифаќање на украински државјани. 02.03.2022. URL: <https://telma.com.mk/2022/03/02/%d1%81%d0%b5-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d1%80%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%b0%d1%82-%d1%81%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b2%d0%b0%d1%87%d0%ba%d0%b8%d1%82%d0%b5-%d0%ba%d0%b0%d0%bf%d0%b0%d1%86%d0%b8/> (дата звернення: 14.04.2026).

43. Спасоски С. Здружението «Лесја Українка» бара реакција за дезинформациите што ги негираат злосторствата во Украина. 07.04.2022. URL: <https://meta.mk/zdruzeniето-lesja-ukrainka-bara-reakcija-za-dezinformaciiite-shto-gi-negiraat-zlostorstvata-vo-ukraina/> (дата звернення: 17.04.2026).

44. Сукушина О. Підтримка і допомога Республіки Північна Македонія Україні в умовах повномасштабної російської агресії. Вісник Черкаського університету. Серія «Історичні науки», 2023. № 2. С. 131–144. URL:

<https://history-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/5082> (дата звернення: 24.12.2025).

45. Сьогодні офіційно завершилася гуманітарна акція на підтримку України. 29 травня 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/sogodni-oficijno-zavershilasya-gumanitarna-akciya-na-pidtrimku-ukrayini> (дата звернення: 17.04.2026).

46. У Македонії відкрили пам'ятник Шевченку (ФОТО). 20.05.2009. URL: <https://for-ua.com/ukraine/2009/05/20/104743.html> (дата звернення: 19.03.2026).

47. У Посольстві України в Республіці Північна Македонія відкрито книгу співчуттів. 18 січня 2023 р. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/u-posolstvi-ukrayini-v-respublicy-pivnichna-makedoniya-vidkrito-knigu-spivchuttiv> (дата звернення: 15.04.2026).

48. У столиці Північної Македонії відкрили Українську алею. 13 вересня 2022. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/09/13/7146691/> (дата звернення: 20.03.2026).

49. Указ Президента України № 305/2022 Про призначення Л. Діра Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Північна Македонія. 4 травня 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3052022-42405> (дата звернення: 15.04.2026).

50. Украинската химна се пееше истовремено во 50 земји меѓу кои и во македонија за денот на независноста. 24 август 2022. URL: <https://sdk.mk/index.php/makedonija/ukrainskata-himna-se-peeshe-istovremeno-vo-50-zemji-megu-koi-i-vo-makedonija-za-denot-na-nezavisnosta/> (дата звернення: 23.03.2026).

51. Український день в межах всесвітньо відомого міжнародного культурно-мистецького заходу «Охридське літо» мав дуже насичену програму. 2 серпня 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/ukrayinskij-den-v-mezhah-vsvesvitno-vidomogo-mizhnarodnogo-kulturno-mistecckogo-zahodu-ohridske-lito-mav-duzhe-nasichenu-programu> (дата звернення: 17.04.2026).

52. Українці у Північній Македонії. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/spivrobotnecstvo/93-ukrajinci-u-makedoniji> (дата звернення: 18.04.2026).

53. Урочисте відкриття виставки, присвяченої Голодомору 1932-1933 років в Україні «Україна пам'ятає – світ визнає!». 24 листопада 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/urochiste-vidkrittva-vistavki-prisvyachenoyi-golodomoru-1932-1933-rokiv-v-ukrayini-ukrayina-pamyataye-svit-viznae> (дата звернення: 15.04.2026).

54. Урочисте відкриття Почесного консульства України у м. Прілеп. 17 лютого 2023 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/urochiste-vidkrittva-pochesnogo-konsulstva-ukrayini-u-mprilep> (дата звернення: 15.04.2026).

55. Урочисто відкрито «Українську Алею» у самому серці міста Скоп'є. 12 вересня 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/urochisto-vidkrito-ukrayinsku-aleyu-u-samomu-serci-mista-skopue> (дата звернення: 16.04.2026).

56. Черговий вантаж допомоги з Північної Македонії вже в Україні – переданий до «Гума-

нітарного хабу» Чернівецької області. 12 березня 2022 року. URL: <https://macedonia.mfa.gov.ua/news/chergovij-vantazh-dopomogi-z-pivnichnoyi-makedoniyi-vzhe-v-ukrayini-peredaniy-do-gumanitarnogo-habu-cherniveckoji-oblasti> (дата звернення: 18.04.2026).

57. Urbanovitch A. Апел до сите хумани граѓане! 1 березня 2022 р. URL: https://www.facebook.com/alexandr.urbanovitch/posts/4872824286139724?ref=embed_post (дата звернення: 19.04.2026).

Анотація

Олійник О. В. Громадсько-політична активність українців Північної Македонії у перший рік російського повномасштабного вторгнення в Україну. – Стаття.

У статті авторами здійснено спробу проаналізувати прояви громадсько-політичної активності українців Північної Македонії упродовж першого року російського повномасштабного вторгнення в Україну. Коротко розглянуто діяльність української громади до початку російського повномасштабного вторгнення. Подано відомості про протестні акції проти російської агресії проведені Об'єднанням українців у імені Лесі Українки у Республіці Північна Македонія (РПМ). Висвітлено перебіг культурних і мистецьких заходів організованих українським посольством у взаємодії з місцевою діаспорою. Проаналізовано компанії із збору гуманітарної допомоги та грошових пожертв, ініційовані українцями Північної Македонії. Розглянуто специфіку інтеграції українських біженців. Подано відомості про відображення подій у публікаціях македонських інформаційних ресурсів. Охарактеризовано взаємодію представників української амбасаді і громадськості з місцевими медіа та посадовими особами РПМ. Методологічною базою статті виступили принципи об'єктивності, історизму та наступності. У роботі застосовано наступні методи: аналізу та синтезу, проблемно-хронологічний, метод типології, метод порівняння і зіставлення інформації з різних джерел.

Автори статті дійшли висновку, що значна громадсько-політична активність українців Північної Македонії у перший рік російського повномасштабного вторгнення в Україну стала важливим чинником, який сприяв отриманню підтримки з боку уряду Північної Македонії та населення цієї країни. Заходи проведені діаспорою у взаємодії з українським посольством сприяли отриманню населенням РПМ об'єктивної інформації про агресію та злочини РФ. Крім того, завдяки ініціативам українського громади зі збору благодійних пожертв, до яких до яких долучилось і місцеве населення, вдалось передати гуманітарну допомогу для біженців та мешканців українських регіонів, що постраждали внаслідок військових дій.

Ключові слова: Республіка Північна Македонія, постсоціалістичні країни, постбіполярний період, Балкани, Центральна і Східна Європа, українські біженці, українська громада, мігранти, сучасна російсько-українська війна, українсько-македонські відносини.

Summary

Oliynyk O. V., Havrylyshyn P. M. Civic and political activity of Ukrainians in North Macedonia in the

first year of the russian full-scale invasion of Ukraine. – Article.

In the article, the authors attempted to analyze the manifestations of socio-political activity of Ukrainians in North Macedonia during the first year of the russian full-scale invasion of Ukraine. The activities of the Ukrainian community before the beginning of the russian full-scale invasion are briefly reviewed. Information is provided on the protest actions against russian aggression carried out by the Association of Ukrainians in the name of Lesya Ukrainka in the Republic of North Macedonia (RNM). The course of cultural and artistic events organized by the Ukrainian Embassy in cooperation with the local diaspora is highlighted. The companies for collecting humanitarian aid and monetary donations initiated by Ukrainians in North Macedonia are analyzed. The specifics of the integration of Ukrainian refugees are considered. Information is provided on the reflection of events in the publications of Macedonian information resources. The interaction of representatives of the Ukrainian embassy and the public with local media and officials of the Republic of Macedonia is described. The methodological basis of the article is the principles of objectivity, historicism and continuity. The following

methods were used in the work: analysis and synthesis, problem-chronological, typology method, method of comparison and comparison of information from various sources.

The authors of the article concluded that the significant public and political activity of Ukrainians in North Macedonia in the first year of the russian full-scale invasion of Ukraine became an important factor that contributed to obtaining support from the government of North Macedonia and the population of this country. The events carried out by the diaspora in cooperation with the Ukrainian embassy contributed to the population of the Republic of Macedonia receiving objective information about the aggression and crimes of the russian federation. In addition, thanks to the initiatives of the Ukrainian community to collect charitable donations, which were also joined by the local population, it was possible to transfer humanitarian aid to refugees and residents of Ukrainian regions affected by military actions.

Key words: Republic of North Macedonia, post-socialist countries, post-bipolar period, Balkans, Central and Eastern Europe, Ukrainian refugees, Ukrainian community, migrants, modern russian-Ukrainian war, Ukrainian-Macedonian relations.

Дата першого надходження статті до видання: 20.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026